

תחתיתך, ולעמוד עליו להסתכל לתוך חצירי. (6)

ומביאה הגמרא מעשה בהחוא גברא דאתא לקמיה דרבי אמי, והיה רוצה לעשות חלון למעלה מארבע אמות, והיה בעל החצר מוחה בו.

שדריה, שלח רבי אמי לקמיה דרבי אבא בר ממל, לשאול איך לנהוג בדין זה.

אמר ליה, ענה רבי אבא בר ממל לרבי אמי: עביר ליה כרבי אילעא, פסוק את דינו כרבי אילעא, שהיה אומר, יכול בעל החצר למחות.

אמר שמואל: וחלון העשוי לאורה [להכניס אור לבית], אפילו אינו גדול אלא כל שהוא, יש לו חזקה. ולא שנו במשנה שחלון המצרי אין לו חזקה, אלא כשאינו עשוי לאור, אלא רק כדי להשקיף דרכו. (7)

מתניתין:

הזיו שהיה בולט מן הכותל לתוך חצר חבירו, עד טפח לעומק החצר, יש לו חזקה, ואין בעל החצר יכול לבנות שם ולסתור את הזיו. (8)

ויכול בעל החצר למחות במי שרוצה טו-ב להוציא זיו לחצר חבירו, ואין כאן את הדין של "זה נהנה וזה אינו חסר", כי ודאי חסר הוא, כדמפרש בגמרא.

אבל אם היה הזיו בולט לתוך החצר בליטה שהיא פחות מטפח לעומקה של חצר, אין לו חזקה כי אין דרך בעל החצר להקפיד עך כך, ולכן לא מיחה בו.

ואין יכול למחות. יתבאר בגמרא.

גמרא:

אמר רבי אסי אמר רבי מני, ואמרי לה: אמר רבי יעקב אמר רבי מני:

החזיק בטפח — החזיק בארבעה (1) טפחים, ומפרש לה ואזיל.

ותמהינן: מאי קאמר?! הרי לפי פשוטו משמע, שאם החזיק בבליטת טפח לתוך החצר, יכול להוציא את הזיו עד ארבעה טפחים, וזה ודאי אי אפשר, שאם נתרצה לו בטפח, לא נתרצה לו בארבעה!

אמר פירש אביו, הכי קאמר: החזיק בבליטה לחצר חבירו שיש לה רוחב טפח, במשך [באורך, דהיינו, בעומק] ארבעה טפחים

6. הוא אינו דבר של קביעות, ואין על בעל החצר למחות בו, ולכן אין לו חזקה.

7. פירש הרשב"ם, כי חלון העשוי לאורה, הוא עשוי לקביעות, כי כל הימים צריך אדם לאור, וכל דבר שהוא בקביעות, היה לו לבעל החצר למחות, ואם לא מיחה ודאי ברשותו עשה; מה שאין כן בחלון צורי, שאינו עשוי לאורה, הרי

8. כתב הרשב"ם: שהרי יכול למחות כדקתני ואזיל, ומדלא מיחה בתוך שלש איכא למימר דברשותו הוציא.

1. כך צריך לומר.

לתוך החצר, החזיק בכך אף ברוחב ארבעה טפחים.

יכול הוא להוציא זיו בגודל ארבעה טפחים על ארבעה טפחים, כי מאחר שהסכים בעל החצר לבליטה חשובה באורך של ארבעה טפחים לתוך חצרו, הוא הסכים בכך גם שיהיה רוחב הבליטה ארבעה טפחים, לפי שאין מקום חשוב בפחות מארבעה על ארבעה טפחים.⁽²⁾

שנינו במשנה: זיו פחות מטפח אין לו חזקה, ואינו יכול למחות:

אמר רב הונא: לא שנו שאין יכול למחות אלא בעל הגג, שהוא בעל הזיו, בבעל החצר, שלא יתלה בזיו הבולט לחצירו ולא כלום, ומשום שאינו מפסידו כלום.

אבל בעל החצר בבעל הגג, יכול למחות בו שלא יוציא זיו אפילו פחות מטפח, או שלא ישתמש בזיו הבולט אל חצירו.

ורב יהודה אמר: אפילו בעל חצר בבעל הגג אינו יכול למחות.

ודנה הגמרא: לימא, האם נאמר שבהיזק ראייה הוא דקמפילגי:

דמר, רב הונא סבר שהיזק ראייה שמייה היזק, ולפיכך מוחה בעל החצר בבעל הגג שלא יוציא זיו אל חצרו, או שלא ישתמש בזיו קיים, כי בשעה שהוא משתמש בזיו הוא מזיק לו בראייתו לתוך החצר.

ומר, רב יהודה סבר: לאו שמייה היזק.

ודחינן: לא בכך נחלקו. אלא, רבולי עלמא סוברים שהיזק ראייה שמייה היזק!

ושאני הכא, שאין בעל החצר יכול למחות בבעל הגג מלהוציא זיו לחצר, משום דאמר ליה בעל הגג לבעל החצר: הרי הזיו הבולט מגגי לחצרך, לתשמישתא, לעשות בו שימוש חשוב וקבוע, לא חזי. אין הוא ראוי לכך. מאי חזי, לאיזה שימוש הוא כן ראוי, רק למתלא ביה מידי, לתלות עליו דבר מה. ואם כן, אין לך היזק ראייה מהשימוש המועט הזה, כי בשעה שארצה לתלות עליו דבר מה, מהדרנא אפאי, ותלינא ביה אחזיר פני באופן שלא אראה בחצרך, ואתלה שם. ובעל כרחי אעשה כן, כי היות ויכול אני לעשות כן ולא אעשה כן, אהיה נראה כגנב.

ואידך, רב הונא, שאסר, סבר דמצי אמר ליה בעל החצר לבעל הגג: זימנין דבעיתת. פעמים שתהא מבועת שמא תיפול מן הגג כשתשוח מן הגג אל עבר הזיו לתלות עליו משהו, ואם לא תחזיר אז את פניך מחצרי, לא תיראה אז כגנב. ואם כן, בכל פעם שתרצה להסתכל בחצירי, לא תחוש שתיראה כגנב, כי תתלה בכך, שיאמרו "מבועת הוא".

מתניתין:

א. לא יפתח אדם חלונותיו אפילו לחצר השותפין [חצר שהוא שותף בה], וכל שכן לחצר של אחר, משום היזק ראייה.

2. וגם אם החזיק בבליטה שאורכה עשרה טפחים, לא החזיק ברוחב הבליטה אלא ארבעה טפחים, אין לו אלא טפח אחד רוחב. רשב"ם

2. וגם אם החזיק בבליטה שאורכה עשרה טפחים, לא החזיק ברוחב הבליטה אלא ארבעה טפחים, אין לו אלא טפח אחד רוחב. רשב"ם

מפני שהם רבים.⁽³⁾

ולפיכך מקשינן: **מאי איריא**, מדוע מדבר התנא במשנה שלא יפתח חלון **לחצר השותפין** שהם רבים! ? והרי **אפילו לחצר חכירו** היחיד, **נמי לא יפתח חלון!** ?

ומשנינן: הא דאמרינן שלא יפתח לחצר השותפין, היינו לחצר שהוא עצמו שותף בו, ו"לא מיבעיא" קאמר.

לא מיבעיא לחצר חכירו, דלא יפתח.

אבל לחצר השותפין, שפתח ביתו כבר פתוח לשם, דמצי **אמר ליה** אחד השותפים הרוצה לפתוח לשם את חלונו, לשכנו המתנגד לכך: **סוף סוף, הא קא בעית אצטנועי מינאי בחצר**, הלוא גם בלי החלון צריך אתה להצטנע ממני בחצר, ואינך יכול לנהוג בחצר בפרטיות, כי רואה אני לתוך החצר דרך פתח ביתי. ואם כן, היה מקום לומר שמותר לפתוח חלון אל חצר השותפים, כי מה בכך שיכול הוא מעתה להסתכל לחצר אף דרך חלונו.

קא משמע לן, שאף לחצר שהוא שותף בו נמי אסור, ומשום דמצי **אמר ליה** השותף בעל החצר: **עד האידנא**, עד עתה, רק כאשר הייתי נמצא **בחצר**, הוה **בעינא אצטנועי מינך**. ואילו **השתא**, אפילו כאשר אני בבית שלי, **נמי בעינא אצטנועי מינך**. [עד שלא פתחת חלון, לא הייתי צריך להצטנע ממך אלא בחצר, אבל לא בביתי, שלא היית יכול להסתכל לתוכו, לפי שאין עושין פתח כנגד

ב. אסור לו לאדם לגרום לריבוי הנכנסים לחצר משותפת, כיון שבכך הוא פוגע בצנעא [בפרטיות] היחסית שהיתה בחצר מקודם לכן.

ולכן, אם לקח אחד מן השותפין בחצר, **בית סמוך לחצר**, המצוי **בחצר אחרת** — **לא יפתחנה בחצר השותפין**. לא יפתח פתח לביתו החדש מחצר השותפים, כדי שיוכל ליכנס גם ממנו לבית שקנה. כי בכך שמצרף את הבית הנוסף לחצר השותפין, הרי הוא מרבה עוברים ושבים בחצר המשותפת, ומצמצם את הפרטיות שהיתה בחצר.

וכמו כן, אם רוצה להוסיף על ביתו, על ידי הוספת חדר או עליה, הרי אם **בנה עלייה על גבי ביתו** [הפתוח לחצר השותפין], **לא יפתחנה**, לא יעשה פתח גישה נפרד לעלייה, **לחצר השותפין**, שלא תהא העליה כדירה בעלת כניסה ישירה מחצר השותפים, **אלא, אם רצה** להוסיף על דירתו ולהכניס בה דיירים נוספים, **בונה את החדר הנוסף לפניו מביתו**. וכמו כן **בונה את עלייה שמוסיף לביתו**, על **גבי ביתו**, ופותחה לעלייה לתוך החדר שהוסיף לביתו. ובגמרא מפרש לה.

גמרא:

שנינו במשנה: לא יפתח אדם חלונותיו לחצר השותפין:

והניחה הגמרא, שכוונת המשנה היא לומר שלא יפתח חלון לחצר של שותפין אחרים,

3. כן הוא לפי פירוש הרשב"ם, כמבואר בתוספות בסוף דבריהם, ובמהרש"א על התוספות; וראה את ביאורם של התוספות בזה.